

Asia: VN/698/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä lausuttavaa esitetyistä muutoksista?

Yleistä lausuttavaa esitetyistä muutoksista?

Lähtökohtaisesti työnhakijoiden tiiviimpi kohtaaminen ja henkilökohtainen tapaaminen hyvä juttu.

Tulisi kuitenkin varmistaa riittävä jousto asiakkaiden osalta, joiden tilanteeseen vaikuttavat vaikka paikallinen työmarkkinatilanne, vakiintunut toimeentulon hankkiminen kausityötehtävistä ja asuinpaikka. Työnhakija-asiakkaidenkin on nähtävä, että muutokset tuovat lisäarvoa heille.

Muutosten toteuttamiseen liittyy tarve vahvalle tuelle mm. ajanvarauksen järjestelmät yms.

Nopea asiakkaan palveluprosessin käynnistäminen ja kasvokkaisten tapaamisten lisääminen on hyvä asia. Kontaktoinnin muodolle soisi kuitenkin jätettävän enemmän harkintaa, tilanteen mukaan. Ensiarvoisen tärkeää olisi myös luoda moderni kaikkien ulottuvilla oleva digipalvelu – suurimmalla osalla asiakkaista ei ole esim Teams-mahdollisuutta

Ajan riittäminen mietityttää, vaikka resursseja tulee lisää, niin myös asiakaskohtainen käytetty työaika tulee lisääntymään merkittävästi. Lisäresurssit ovat erinomainen asia, mutta pohjoismaisen

mallin täysimääräiseen totuttamiseen ne ovat riittämättömät. Toivoisimme myös ostopalveluiden lakiesitystä laajempaa käyttömahdollisuutta täydentävien keskustelujen osalta.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; taloudelliset vaikutukset?

Vaikea arvioida taloudellisia vaikutuksia – Ruotsin mallin mukaista toimintatapa ei suoraan voi verrata Suomen työmarkkinoihin esim. Taloudellisten vaikutusten osalta (mm. Erilainen työttömyysturvajärjestelmä. Tietty, jos työttömyysjaksot lyhenevät ja työnhakijoita pystytään mallin avulla ohjaamaan tehokkaammin avoimille työmarkkinoille, niin positiivisia vaikutuksia talouteen syntyy.

Asiakkaille tulee taloudellisia vaikutuksia matkustamisesta toimipaikoille (julkisia kulkuyhteyksiä tuskin on riittävästi tarjolla). Tämä olisi hyvä ottaa huomioon erilaisina tapaamisen muotoihin liittyvinä vaihtoehtoina – luotava uusi moderni, tietoturvallinen ja kaikkien saavutettava etätapaamisen väylä

Hallinnolle taloudellisia vaikutuksia toimitilakustannuksien, laitehankintojen, remonttien yms kautta

Henkilöstökustannukset lisääntyvät

Epäselvää on, miten vaikuttaa palveluiden hintakehitykseen, kun yksilöllisiä palveluita korostetaan ryhmäpalveluiden sijasta eli hankintakustannukset nousevat

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset viranomaisten toimintaan (ml. resursseja koskevat asiat)?

Malli työllistää paljon toimijoita ja sitoo resursseja mallin toteuttamiseen, Täysimääräisesti mallia ei edes lisäresurssien puitteissa pystytä 100% toteuttamaan.

Kuntakokeilun aikana mallin toteuttamiseen TE-tstoille ohjattuja resursseja sitoutuu paljon kuntakokeiluihin ja resurssien nettolisäys TE-tstoille jää ohueksi.

Uuden palveluprosessin toimeenpano edellyttää vahvaa perehtymistä, tarvitaan aikaa, materiaali, perehdyttäjät

Hankintaosaamista täytyy myös vahvistaa

Nähtäväksi jää muutoksen vaikutukset palveluntuottajiin ja kouluttajiin ja sitä kautta tarjolla oleviin palveluihin ja niiden laatuun

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset työllisyyteen?

Voisi olettaa, että vahva alku, aktiivinen kontaktointi ja palveluohjaus lyhentäisi työttömyysjaksoja, vähentäisi työttömien määrää ja lisäisi työllisyysastetta.

Merkitystä sillä, pystytäänkö mallissa ohjaamaan työnhakijoita aktiivisemmin avoimille työmarkkinoille julkisen ja 3-sektorin sijaan.

Uusi palvelumalli/-hallintomalli sinällään ei tuo uusia työpaikkoja.

Miten oppilaitokset ovat mukana nivelvaiheen tuen toteuttamisessa ja miten työnhakuvelvoitteet vaikuttavat opintojen loppuun suorittamiseen, miten oppilaitokset suhtautuvat asiaan (työtarjouksiin) > osaavan, koulutetun työvoiman saatavuus, esimerkiksi sote-alalla, jossa vaaditaan tutkinto

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; muut vaikutukset?

Mallin onnistumiseen vaikuttaa talouden ja työmarkkinoiden tilanne sekä kumppanuusverkoston yhteistyö.

Voisi olettaa, että aktiivisempi yhteydenpito työnhakijoihin lisäisi aktiviteettia myös työnhakijoiden osalta.

Ohjauksellisuus vahvistuu, jolloin palveluiden käyttöaste lisääntynee, mutta nopeuttaako se asiakasprosesseja kohti työllistymistä, kasvattaako ammatillista osaamista?

Ohjauksellisuuden vahvistuessa toivottavasti hakeutuminen ammatilliseen koulutukseen lisääntyy

Kiinnostuvatko palveluntuottajat tarjoamaan palveluitaan myös pienemmille alueille ja keskittykö palveluntarjonta muutamille palveluntuottajille? Löytyykö riittävästi tarjontaa maan eri osiin, kasvokkaiseen, yksilölliseen palveluun?

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakijan palveluprosessista?

Haastaa kaikkineen TE-tston hakijan palveluprosessin toteuttamisen osalta resurssien ja hakijamäärien vuoksi. Mahdollistaako useamman, kuin max. 100 asiakkaan asianmukaiset palvelun? Vrt. nykyiset hakijamäärät.

Palveluntuottajien roolia avattava ja varmistettava, että toiminta tukee palveluprosessia. Tämä erityisesti, koska palveluntuottajien käyttäminen on katsottu lisäresurssiksi. Tämän palvelun tulisi tuottaa lisäarvoa asiakkaille.

Ajanvarauskäytännöt ja -järjestelmät nousevat erityiseen rooliin, kun toteutetaan esityksen mukaisesti työnhakijoiden haastatteluja.

Miten jatkossa toteutetaan ammattialakohtainen henkilöasiakaspalvelu? - eri miten Te-palveluiden asiantuntijat pystyvät edelleen syventymään työmarkkinoiden tilanteeseen ja sitä kautta tuomaan nimenomaan lisäarvoa asiakkaalle.

Palveluprosessiin tarvittaisiin enemmän harkintaa asiakkaan tilanteesta riippuen, liian kategorinen, kannustaako asiakasta, jos ei kahden viikon välein toimistossa käydessään löydykään uusia vaihtoehtoja työllistymisen edistämiseksi

Palvelutarpeen arviointi korostuu entisestään, joten koulutusta tarvitaan lisää. Asiantuntijan tulee huomata myös palvelutarpeen muuttuminen prosessin aikana, vaikutus palvelutarjontaan, työtarjouksiin jne

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä tekevien palveluprosessista?

Olisiko virhe kalvosetissä (kalvo nro 11), kun todetaan, että malli ei koskisi osa-aikaisia alle 4 h työskenteleviä?

Miten ylipäänsä osa-aikaiset, kun tietyillä aloilla saattaa valtaosa olla osa-aikatyösuhteessa.

Riittävän jouston varmistaminen osa-aikatyötä tekevien osalta haastattelujen suhteen.

Jos kokoaikatyön hakuvelvollisuutta, eikä sanktiotakaan olisi ja henkilö voisi jatkaa osa-aikaisesti työkänsä, niin vaikuttanee esim. sote- ja muiden pula-alojen työvoiman saantiin ja tukee myös mahdollisuutta siirtyä ko. aloilta kokopäiväisestä työstä osa-aikaiseen

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien palveluprosessista?

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien palveluprosessista?

Perustutkintoja ei olisi enää haussa eikä niitä tuettaisi omainakaan, vaan asiakkaat ohjattaisiin opintotukijärjestelmän piiriin > ohjauksellisuus te-palveluihin vähenisi, vaikuttaisi myös hankintoihin (tässä lienee tavoitteena, että työvoimakoulutukset entisestään ajallisesti tiivistyisivät täsmälisäkoulutuksiksi)

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa muistutuksesta?

Lieventäminen/porrastaminen on kannatettava esity

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuudesta?

Alkuvaiheen palvelutarvearvion oikeaan osuminen korostuu; useinkaan ei ensimmäisessä kontaktissa tule esiin kaikki asiat, jotka vaikuttavat työnhakuvelvollisuuden tason ratkaisemiseen

Palveluprosessin aikana tulee varmistaa tarvittaessa tason muutos asiakkaan tilanteen muuttuessa

Pienemmillä alueilla, joilla vähemmän työpaikkoja tarjolla, voi velvollisuuden täytyminen olla hyvin haasteellista

Edesauttaako todellista työllistymistä vai toimiiko niin, että tulee erilaisia keinoja (palveluita, infoja, rekry-infoja) joilla täyttää velvollisuus, mutta työllistymistä ei tapahdu?

Hämmennystä aiheutti se, että vuoden työttömänä olleella ja alle 25 vuotiaalla puoli vuotta työttömänä olleella ei olisi työnhakuvelvoitetta?

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä

tekevien työnhakuvelvollisuudesta?

Edellä huomiona, että tietyillä aloilla tehdään suuressa määrin osa-aikatyötä. Tässä tulisi olla riittävä jousto ja harkinta.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien työnhakuvelvollisuudesta?

Houkutteleeko keskeyttämään loppusuoralla olevat opinnot ja tutkinto jää saamatta?

Miten vaikuttaa kouluttajien rahoitukseen?

Miten nivelvaiheen tuki konkreettisesti järjestyy opiskelun aikana, loppusuoralla?

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämisestä?

Nykyisen työttömyysturvalain periaate vastikkeellisuudesta tulee säilyttää, mutta lukumääräinen työnhakuvelvollisuus on vaikea toteuttaa mielekkäästi, asiakkaan työllistymistä edistävästi, erityisesti pienemmillä paikkakunnilla, joissa työpaikkatarjontaa on vähän ja kulkuyhteydet olemattomat

Työnhakuvelvollisuuden toteuttaminen tullee aiheuttamaan keskustelua työnantajakentän kanssa vrt. aktiivimalli

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; muuta lausuttavaa?

Hankkeiden ja kolmannen sektorin rooli palvelumallissa jää epäselväksi Pomassa.

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä eroamisen perusteella asetettavasta seuraamuksesta?

Sanktiot -90 pv, 60 pv, ovat aika kovat

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä kieltäytymisen perusteella asetettavasta seuraamuksesta?

Porrastaminen on hyvä asia, mutta voisiko mallia yksinkertaistaa

Asiantuntijan, saati sitten asiakkaan vaikea hahmottaa monimutkaista mallia

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa porrastetusta seuraamuksesta?

ammattitaitosuojan määrittely on epämääräinen, tulee te-asiantuntijan ja omavalmentajan vastuulle, jolloin ammatit ja niiden sisällöt on konkreettisesti tunnettava erittäin hyvin

ammattitaitosuojan määrittelyn takia myös työpaikkojen ilmoitukset tulisi olla tarkat mahdollisten ristiriitatilanteiden takia

Työttömyysturvalaki; muuta lausuttavaa?

Julkisen työnvälityksen ja työvoimapalveluiden tulevaisuus huolettaa myös työnantajien kannalta; mistä saavat työvoimaa, kuka huolehtii osaavan työvoiman kouluttamisesta, mikä on kuntien te-palveluiden rooli työnvälityksessä, miten työnvälityspalvelut taataan yritysten ja työnantajien käyttöön? (ei sinänsä liity palvelumalliin, mutta liittyy palveluihin tulevaisuudessa)

Asiakkaiden yhdenvertainen ja tasa-arvoinen palvelu edellyttää erinomaista osaamista asiantuntijoilta ja omavalmentajilta, tarvitaan laadukasta koulutusta ja yhdenmukaista ohjeistusta ja neuvontaa asiantuntijoille ja omavalmentajille

Työttömyysuhan alainen tulisi määritellä tässä yhteydessä tarkasti

Lausuttavaa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta?

-

Lausuttavaa muiden lakien muuttamisesta?

-

Lausuttavaa muutosten voimaantulosta ja siirtymäajan järjestelyistä?

-

Lausuttavaa suhteesta perustuslakiin ja säätämisympäristöstä?

-

Muuta lausuttavaa?

-

Makkula Hanna
Etelä-Savon TE-toimisto